

POSLANECKÁ
SNĚMOVNA
PARLAMENTU
ČESKÉ REPUBLIKY

PARLAMENTNÍ
INSTITUT

SROVNÁVACÍ STUDIE

Zákonná úprava lobbingu ve vybraných zemích

Obsah:

OBECNĚ.....	4
FRANCIE	4
IRSKO	7
LITVA.....	8
POLSKO	10
RAKOUSKO	11
SLOVINSKO.....	12
SPOJENÉ KRÁLOVSTVÍ VELKÉ BRITÁNIE A SEVERNÍHO IRSKA.....	14

Srovnávací studie č. 1.238
leden 2017, říjen 2019 (Francie)
autor: Barbora Mičicová, Štěpán Pecháček, Jan Vlha

AKTUÁLNÍ VYDÁNÍ:	EDICE: STUDIE
Název: Zákonná úprava lobbingu ve vybraných zemích	Typ edice: online, ISSN 2533-4131
Autoři: Mičicová, B., Pecháček, Š., Vlha, J.	URL: http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=1
Číslo: Srovnávací studie č. 1.238	První vydání edice: červenec 1991
Datum: leden 2017, říjen 2019 (Francie)	Frekvence vydání edice: nepravidelná
Klíčová slova:	Zaměření: srovnávací a analytické studie zpracované pro členy Parlamentu České republiky
Lobbing, lobování, legislativní proces, parlament, registr lobbistů	Jazyk: CZ
	Vydavatel: Kancelář Poslanecké sněmovny, Sněmovní 4, 118 26 Praha 1

PARLAMENTNÍ INSTITUT plní úkoly vědeckého, informačního a vzdělávacího střediska pro Poslaneckou sněmovnu, její orgány, poslance a Kancelář Poslanecké sněmovny, pro Senát, jeho orgány, senátory a Kancelář Senátu. Naše činnosti a produkty uvádíme níže.

Oddělení všeobecných studií	STUDIE Srovnávací studie Analytické studie	ODPOVĚDI NA DOTAZ Stručné odpovědi na dotazy členů Parlamentu	VYBRANÁ TÉMATA Studie zpracované k aktuálním problematikám	MONITORING Vybrané hospodářské měnové a sociální ukazatele	MIGRACE Přehled aktualit v oblasti migrace za vybrané období
	PŘEHLED SZBP Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU	EUROZÓNA+ Přehled ekonomických událostí v EU	PODKLADY pro zahraničně politická jednání	PŘEDNÁŠKY pro zahraniční delegace, PS, Senát	
Oddělení pro evropské záležitosti	STANOVISKA kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU	KONZULTACE k předkládaným vládním návrhům zákonů	DOKUMENTY EU Výběr z aktů a dokumentů EU zaslaných PS	ZPRÁVY Aktuální agenda v Bruselu	PODKLADY pro jednání výboru na mezinárodní úrovni
	INFORMAČNÍ STŘEDISKO Informace o činnosti Poslanecké sněmovny a prohlídky budov	ECPRD Spolupráce s Evropským centrem pro parlamentní výzkum a dokumentaci	PŘEDNÁŠKY pro Poslaneckou sněmovnu, pro školy, veřejnost	INFORMAČNÍ MATERIÁLY o fungování Poslanecké sněmovny, o legislativním procesu	ZÁPISY ze schůzí, seminářů, přednášek, kulatých stolů

Obsah

OBECNĚ	4
FRANCIE	4
A) DEFINICE LOBBINGU	5
B) DEFINICE LOBBISTY.....	5
C) OKRUH LOBOVANÝCH OSOB (VEŘEJNÝCH FUNKCIONÁŘŮ, NA KTERÉ SE PRÁVNÍ ÚPRAVA VZTAHUJE)	5
D) REGISTR LOBBISTŮ	5
E) DALŠÍ POVINNOSTI LOBBISTY.....	5
F) POVINNOSTI LOBOVANÉHO.....	6
G) SANKCE	7
IRSKO	7
A) DEFINICE LOBBINGU	7
B) DEFINICE LOBBISTY.....	7
C) OKRUH LOBOVANÝCH OSOB (VEŘEJNÝCH FUNKCIONÁŘŮ, NA KTERÉ SE PRÁVNÍ ÚPRAVA VZTAHUJE)	7
D) REGISTR LOBBISTŮ	7
E) DALŠÍ POVINNOSTI LOBBISTY.....	7
F) POVINNOSTI LOBOVANÉHO.....	8
G) SANKCE	8
LITVA	8
A) DEFINICE LOBBINGU	8
B) DEFINICE LOBBISTY.....	8
C) OKRUH LOBOVANÝCH OSOB (VEŘEJNÝCH FUNKCIONÁŘŮ, NA KTERÉ SE PRÁVNÍ ÚPRAVA VZTAHUJE)	9
D) REGISTR LOBBISTŮ	9
E) DALŠÍ POVINNOSTI LOBBISTY.....	9
F) POVINNOSTI LOBOVANÉHO.....	9
G) SANKCE	9
POLSKO	10
A) DEFINICE LOBBINGU	10
B) DEFINICE LOBBISTY.....	10
C) OKRUH LOBOVANÝCH OSOB (VEŘEJNÝCH FUNKCIONÁŘŮ, NA KTERÉ SE PRÁVNÍ ÚPRAVA VZTAHUJE)	10
D) REGISTR LOBBISTŮ	10
E) DALŠÍ POVINNOSTI LOBBISTY.....	10
F) POVINNOSTI LOBOVANÉHO.....	10
G) SANKCE	11
RAKOUSKO	11
A) DEFINICE LOBBINGU	11
B) DEFINICE LOBBISTY.....	11
C) OKRUH LOBOVANÝCH OSOB (VEŘEJNÝCH FUNKCIONÁŘŮ, NA KTERÉ SE PRÁVNÍ ÚPRAVA VZTAHUJE)	11
D) REGISTR LOBBISTŮ	11
E) DALŠÍ POVINNOSTI LOBBISTY.....	11
F) POVINNOSTI LOBOVANÉHO.....	12
G) SANKCE	12
SLOVINSKO	12
A) DEFINICE LOBBINGU	12
B) DEFINICE LOBBISTY.....	12
C) OKRUH LOBOVANÝCH OSOB (VEŘEJNÝCH FUNKCIONÁŘŮ, NA KTERÉ SE PRÁVNÍ ÚPRAVA VZTAHUJE)	13
D) REGISTR LOBBISTŮ	13
E) DALŠÍ POVINNOSTI LOBBISTY.....	13
F) POVINNOSTI LOBOVANÉHO.....	13
G) SANKCE	14

SPOJENÉ KRÁLOVSTVÍ VELKÉ BRITÁNIE A SEVERNÍHO IRSKA	14
A) DEFINICE LOBBINGU	14
B) DEFINICE LOBBISTY.....	14
C) OKRUH LOBOVANÝCH OSOB (VEŘEJNÝCH FUNKCIONÁŘŮ, NA KTERÉ SE PRÁVNÍ ÚPRAVA VZTAHUJE).....	15
D) REGISTR LOBBISTŮ	15
E) DALŠÍ POVINNOSTI LOBBISTY.....	15
F) POVINNOSTI LOBOVANÉHO.....	15
G) SANKCE.....	15

Shrnutí

Práce přináší přehled právní úpravy lobbingu v zemích, které přijaly pro oblast lobbingu zvláštní právní úpravu. Srovnávány jsou zejména definice lobbingu, lobbovaného, lobbisty, existence registru lobbistů, existence etického kodexu lobbistů a povinnosti lobbistů a lobbovaných.

Obecně

Lobování je přirozenou součástí politického procesu. Je jedním ze způsobů, kterým se zprostředkovávají zájmy mezi jejich nositeli a veřejnou autoritou, která má rozhodovací pravomoci. Základním rozhodovacím procesem v parlamentu je legislativní proces, prostřednictvím kterého parlament přijímá obecně závazné právní normy. Obecně závazné právní normy specificky regulují určitou oblast života společnosti, dotýkají se práv a povinností občanů, resp. vytváří benefity či náklady pro určité skupiny občanů. Dochází tak ke střetu skupinových zájmů, který se promítá do legislativního procesu. Právě tento střet zájmů a jejich prosazování do podoby obecně závazných norem je zásadním důvodem pro vytváření pravidel regulujících lobování v parlamentu.

Tato práce přináší přehled právních úprav lobování v zemích, které lobbing regulují prostřednictvím zvláštní právní normy. Sledovány jsou následující parametry:

- Definice lobbingu
- Definice lobbisty
- Okruh lobbovaných osob
- Existence registru lobbistů a povinnosti lobbisty spojené se zápisem do registru
- Stanovení dalších povinností lobbistů
- Stanovení povinností lobbovaného
- Sankce za porušení zákonem stanovených povinností.

Francie

Francie se řadí mezi státy, které mají lobbing jako činnost částečně upravenou zákonem. V květnu 2018 vstoupil v platnost **nový protikorupční zákon č. 2016-1691 ze dne 9. prosince 2016 o transparentnosti, boji proti korupci a modernizaci hospodářského života**¹ (pod názvem Sapin II).² Zákon obsahuje 9 kapitol, 169 článků a jeho třemi hlavními pilíři jsou transparentnost, posílení boje proti korupci a modernizace ekonomiky. Dále obsahuje ustanovení o povinných pravidlech

¹ LOI no 2016-1691 du 9 décembre 2016 relative a la transparence, a la lutte contre la corruption et a la modernisation de la vie économique (online). Dostupné na:

<https://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000033558528&categorieLien=id>

² Nový protikorupční zákon je zkráceně pojmenován po francouzském ministru financí (Michel Sapin), který je autorem obou francouzských protikorupčních zákonů Sapin a Sapin II.

profesní etiky zástupců zájmů. Nový protikorupční zákon reviduje původní protikorupční zákon č. 2013-907 ze dne 11. října 2013 o transparentnosti veřejného života³ (pod názvem Sapin) a je **doplněný prováděcí vyhláškou č. 2017-867 ze dne 9. května 2017 o seznamu zástupců zájmů**, která zavedla povinnost registrace zástupců zájmových skupin.⁴

a) Definice lobbingu

Slovo „lobbování“ není právním termínem. Zákon pojednává o „zástupcích zájmů“, které definuje jako právnické nebo fyzické osoby, veřejné instituce či veřejné skupiny provozující průmyslovou či obchodní aktivitu, v jejichž zájmu úředník, zaměstnanec nebo další osoba vyvíjí určitou činnost s cílem **„ovlivnit veřejné rozhodování zejména v oblasti legislativy, nařízení, vyhlášek, prostřednictvím navázání kontaktu“** s voleným funkcionářem či veřejným činitelem případně jiným odpovědným pracovníkem státní správy nebo samosprávy (článek 18-2 zákona č. 2013-907 ze dne 11. října 2013 o transparentnosti veřejného života).

b) Definice lobbisty

Za lobbistu se považuje osoba, která za úplatu prosazuje zájem vlastní nebo zájem svého zaměstnavatele za účelem ovlivnit rozhodování veřejných funkcionářů a je zaregistrována v rejstříku lobbistů. Může se jednat o fyzické a právnické osoby, obchodní společnosti, obchodní komory, průmyslové komory, jejichž ředitel, zaměstnanec nebo člen provádí v rámci pracovní náplně lobbistickou činnost, ve prospěch svého zaměstnavatele. Lobbistou se také rozumí osoba, která lobbistickou činnost vykonává samostatně.

c) Okruh lobbovaných osob (veřejných funkcionářů, na které se právní úprava vztahuje)

Za lobbovanou osobu se považuje poslanec, senátor, člen vlády, poradci předsedy Národního shromáždění nebo předsedy Senátu, poradci a asistenti poslanců, senátorů a členů vlády, spolupracovníci prezidenta republiky, zvolení představitelé místní samosprávy.

d) Registr lobbistů

Vyhláškou č. 2017-867 ze dne 9. května 2017 je zřízen veřejný rejstřík (*repertoire*) zástupců zájmů (fakticky registr lobbistů). Registr lobbistů spravuje nezávislý orgán dohledu Vysoký úřad pro transparentnost veřejného života (*Haute Autorité pour la Transparence de la Vie publique*, HATVP), který má dostatečné zdroje a pravomoci prosazovat a kontrolovat, zda zástupci zájmů respektují soubor práv a dodržují pravidla profesní etiky podrobně uvedená v článku 25 zákona č. 2016-1691 Sapin II. Vyhláška dále stanovila, že současní zástupci zájmových skupin měli povinnost registrace do veřejného rejstříku do 1. září, rozhodnutím HATVP až do 31. prosince 2017.

e) Další povinnosti lobbisty

1) Sdělit Vysokému úřadu pro transparentnost veřejného života HATVP následující informace:

- ve lhůtě do dvou měsíců od data zahájení provozování lobbistické činnosti:
 - identifikační údaje;
 - jméno společnosti, pro kterou je lobbistická činnost prováděna;
 - uvedení jména třetí strany, vystupuje-li lobbista jejím jménem;

³ LOI no. 2013-907 du 11 octobre 2013 relative a la transparence de la vie publique (online). Dostupné na: <https://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000028056315>

⁴ Décret no. 2017-867 du 9 mai 2017 relatif au répertoire numérique des représentants d'intérêts (online). Dostupné na: <https://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000034633293&categorieLien=id>

- rozsah lobbistické činnosti;
 - počet zaměstnanců, kteří se lobbistickou činností zabývají;
- ve lhůtě do tří měsíců ode dne uzávěrky účetního roku:
- veřejná rozhodnutí, u kterých bylo lobbováno (*například: zákony, nařízení, regulační akty, významné veřejné zakázky a koncesní smlouvy, smlouvy k nákupu nemovitostí ve vlastnictví státu, aj.*);
 - právě prováděné akce za účelem ovlivnění veřejného rozhodování (*pořádání neformálních diskuzí, setkání jednotlivců typu one-to-one, zprostředkování jednání třetí strany s veřejným činitelem, organizování veřejného setkání za účelem propagační aktivity, organizování veřejných debat*);
 - podávání pravidelných zpráv o proběhlém lobbování;
 - uvedení identifikačních údajů třetí strany, jedná-li lobbista v zájmu třetí strany;
 - celková částka výdajů, které lobbista vynaložil za účelem lobbingu v předešlém roce (*finanční prostředky a materiální zdroje použité k vynaložení lobbistické činnosti za účelem ovlivnění veřejného rozhodování*);
 - výše obratu dosaženého za předchozí rok provádění lobbistické činnosti.

2) Dodržování povinných pravidel profesní etiky (článek 25 zákona Sapin II):

- deklarace své totožnosti, entity a zájmů, které zastupují;
- zdržení se nabízení darů velké hodnoty nebo jakýchkoli významných výhod;
- zdržení se jakýchkoliv podnětů směřujících k navádění veřejných činitelů k porušování etických pravidel, kterými jsou ve výkonu své funkce vázáni;
- zdržení se získávání informací podvodnými způsoby;
- zdržení se oznamování nepravdivých informací za účelem ovlivňování rozhodování veřejných činitelů;
- zdržení se pořádání seminářů, konferencí nebo setkání, na kterých by veřejné autority vystupovaly za finanční kompenzaci;
- zdržení se použití získaných informací pro komerční nebo reklamní účely;
- zdržení se prodeje kopií dokumentů na hlavičkovém papíře vydaných vládou, správním nebo veřejným nezávislým orgánem.

Na dodržování pravidel týkajících se etického jednání dohlíží Vysoký úřad pro transparentnost veřejného života HATVP. Při jednání se zástupci Parlamentu kontrolují dodržování etických pravidel odpovědné orgány obou parlamentních komor.

f) Povinnosti lobbovaného

Podle článku 4 zákona č. 2013-907 ze dne 11. října 2013 o transparentnosti veřejného života (Sapin) jsou lobbované osoby povinny učinit předsedovi HATVP prohlášení o veškerém majetku ve svém vlastnictví, tj. budovy, cenné papíry, životní pojištění, bankovní účty, movitý osobní majetek, motorová vozidla, jiný majetek, závazky a provozující činnost, za kterou je pobírána finanční odměna, např. účast v řídicích orgánech subjektů (společností) veřejných nebo soukromých, finanční spoluúčast na kapitálu společnosti, provádění odborné činnosti ve spolupráci s manželkou/partnerkou, dobrovolná funkce, která pravděpodobně povede ke střetu zájmů.

g) Sankce

Sankce za nedodržení oznamovací povinnosti Vysokému úřadu pro transparentnost veřejného života HATVP nebo za porušení etických povinností stanovených zákonem Sapin II (článek 25) lze uložit trest odnětí svobody do výše trvání jednoho roku (jedná se o trestný čin) a peněžitou pokutu ve výši 15 000 EUR.

Irsko

Zákon o regulaci lobbingu z roku 2015 (*Regulation of Lobbying Act 2015*)

a) Definice lobbingu

Zákon definuje „lobbistické aktivity“ následujícím způsobem:

- jedná se o přímou nebo nepřímou komunikaci s určeným veřejným činitelem
- taková komunikace se týká „relevantní záležitosti“
- taková komunikace není z působnosti zákona výslovně vyňata

a zároveň je prováděna jednou z následujících osob:

- třetí stranou, která za úplatu komunikuje jménem klienta (pokud klient zaměstnává více než 10 zaměstnanců na plný úvazek anebo je reprezentativním nebo obhájcovským subjektem, které mají alespoň jednoho zaměstnance na plný úvazek – viz dále)
- zaměstnavatelem s více než 10 zaměstnanci na plný úvazek, který komunikuje ve svůj prospěch
- subjektem s alespoň jedním zaměstnancem, jehož cílem je primárně reprezentovat zájmy svých členů a komunikace je vedena ve prospěch jeho členů placeným zaměstnancem nebo funkcionářem subjektu
- subjektem s alespoň jedním zaměstnancem, jehož primárním účelem je zabývat se specifickými otázkami a placený zaměstnanec nebo funkcionář subjektu komunikuje v těchto otázkách
- každou osobou, která komunikuje o územním plánování

Relevantní záležitostí se rozumí:

- iniciace, vývoj nebo změna jakékoliv veřejné politiky nebo veřejného programu
- příprava nebo změna jakéhokoliv právního předpisu (včetně sekundárních právních předpisů jako jsou nařízení a vyhlášky)
- poskytnutí jakékoliv dotace, půjčky nebo jiné finanční podpory, smlouvy nebo jiné dohody, nebo jakékoliv licence či jiného povolení zahrnující veřejné prostředky;

vyjma záležitostí týkajících se implementace politik či programů, zákonů, poskytnutí či implementace technického rázu.

b) Definice lobbisty

Viz definice lobbingu.

c) Okruh lobbovaných osob (veřejných funkcionářů, na které se právní úprava vztahuje)

Určení veřejní činitelé zahrnují ministry vlády a ministry státu, členy dolní a horní komory parlamentu, členy Evropského parlamentu z irských volebních obvodů, členy místních samospráv. Do této kategorie spadají rovněž zvláštní poradci a dále úředníci určení nařízením Ministra pro veřejné výdaje a reformu. Dle vydaných nařízení jsou za určené veřejné činitele považováni úředníci státu a místní samosprávy od určeného příjmu (cca více než 100 000 € ročně).

d) Registr lobbistů

Osoba vykonávající lobbistické aktivity musí být zapsána v registru.

e) Další povinnosti lobbisty

Lobbista zapsaný v registru je povinen zaslat do 21 dnů od skončení každého příslušného období Komisi výkaz. Příslušné období je čtyřměsíční a končí v poslední den měsíce dubna, srpna a

prosine každého roku. Výkaz je nutné podat i v případě, že lobbista nevykonal žádné lobbistické aktivity.

Výkaz obsahuje následující údaje:

- pokud byla jakákoliv komunikace provedena na účet jiné osoby (dál jen "klient"), relevantní informace týkající se klienta (jméno, adresa, hlavní aktivity a další)
- určené veřejné činitele, s nimiž bylo komunikováno a úřady, ve kterých jsou zaměstnání nebo ve kterých zastávají veřejnou funkci nebo jinou pozici
- předmět této komunikace a cíle, kterých měly dosáhnout
- typ a rozsah vykonaných lobbistických aktivit
- jméno osoby, která měla primární odpovědnost za plnění lobbistických aktivit
- jméno každé osoby, která je nebo byla (ať již před nebo po přijetí zákona o lobbingu) určeným veřejným činitelem zaměstnaným registrovanou osobou nebo poskytující jí služby, a která byla zapojena do výkonu lobbistické činnosti
- další informace týkající se výkonu lobbistické činnosti, které mohou být stanoveny Ministrem pro veřejné výdaje a reformu

f) Povinnosti lobovaného

Podle zákona je každý veřejný orgán povinen vydat seznam určených veřejných činitelů, kteří působí v tomto orgánu, s uvedením jména, stupně a stručného údaje o roli a odpovědnosti každého takového činitele. Seznam musí být pravidelně aktualizován. Určení veřejní činitelů nesmějí vykonávat lobbistické aktivity 1 rok poté, kdy přestanou být těmito činiteli.

g) Sankce

Relevantní porušení zákona zahrnuje:

- výkon lobbistických činností bez zápisu do registru
- neodevzdání výkazu v určeném termínu
- poskytnutí nepřesných nebo zavádějících informací Komisi
- neposkytnutí spolupráce s vyšetřovatelem porušení zákona o lobbingu
- maření vyšetřování podle zákona o lobbingu

V případě pozdního odevzdání výkazu může být lobbistovi Komisí pro standardy ve veřejných funkcích uložena fixní pokuta 200 € a v případě, že tuto pokutu do 21 dnů neuhradí, může být lobbista odsouzen k pokutě do 2 500 €. Za jiná porušení zákona může být lobbista odsouzen až ke dvěma letům odnětí svobody a/nebo pokutě do výše 2 500 €.

Litva

Zákon o lobbingu z roku 2001 (*LOBISTINĖS VEIKLOS ĮSTATYMO*)

a) Definice lobbingu

Lobbistické činnosti znamenají úkony fyzické nebo právnické osoby, za úplaty nebo bez, za účelem pokusu o ovlivnění změny, nahrazení nebo zrušení zákonů nebo jejich přijetí či odmítnutí v zájmu klienta lobbistických aktivit. Zákon vyjmenovává nelegální lobbistické činnosti.

b) Definice lobbisty

Fyzická nebo právnická osoba nebo člen řídicích orgánů právnické osoby nebo její zaměstnanec, který vykonává lobbistické činnosti v zájmu klienta lobbistických aktivit.

Lobbistou nemůže být:

- osoba mladší 18 let
- státní politik, veřejný funkcionář, úředník nebo soudce

- bývalý státní politik, veřejný funkcionář, úředník nebo soudce, dokud neuplynul 1 rok od ukončení jejich funkčního období nebo jejich propuštění
- osoba odsouzená za trestný čin související s korupcí, pokud její trest nebyl vykonán nebo nebyl zrušen
- osoba potrestaná ve správním řízení za porušení zákona o lobbingu, pokud od potrestání neuplynul 1 rok
- osoba v případě, že jí byl uložen zákaz výkonu lobbistických činností po dobu uložení zákazu
- právnická osoba v případě, že lobbistické aktivity vykonává člen řídicích orgánů nebo její zaměstnanec, na kterého se vztahují výše uvedená kritéria
- právnická osoba v případě, že je státní nebo městskou institucí či agenturou

c) Okruh lobbovaných osob (veřejných funkcionářů, na které se právní úprava vztahuje)

Zákon výslovně okruh lobbovaných osob neupravuje.

d) Registr lobbistů

Lobbing lze vykonávat až po zápisu fyzické nebo právnické osoby do registru.

e) Další povinnosti lobbisty

Lobbista je povinen podat Vrchní etické komisi zprávu o lobbingu za předcházející kalendářní rok, a to nejpozději do 15. února následujícího roku. Na odůvodněnou žádost může Vrchní etická komise odložit termín maximálně o 30 dnů. Ve zprávě musí lobbista uvést následující údaje:

- jméno a příjmení nebo název právnické osoby a číslo registrace
- jméno a příjmení nebo název právnické osoby, osobní nebo registrační číslo, adresu pobytu nebo sídlo
- název zákona nebo návrhu zákona, který byl předmětem lobbingu
- příjem lobbisty z lobbistických aktivit
- výdaje lobbisty na lobbistické aktivity

Zprávu je nutno podat i v případě, že lobbista za kalendářní rok žádné lobbistické činnosti nevykonával. Při ukončení činnosti je lobbista povinen do 10 dnů podat závěrečnou zprávu o lobbingu.

Lobbista je v případě zvolení státním politikem, jmenování do veřejné funkce, do funkce soudce a úředníka, povinen ukončit lobbistické aktivity během jednoho pracovního dne a informovat o tom Vrchní etickou komisi.

f) Povinnosti lobbovaného

Státní a městské instituce jsou povinny vytvořit podmínky pro legální výkon lobbistických aktivit. Státní politici, veřejní funkcionáři a úředníci nesmějí omezovat legální lobbistické činnosti a nesmějí do nich zasahovat. Podle § 8 patří mezi osoby, jimž je zakázáno být klientem lobbistických činností státní politici, veřejný funkcionář, úředník nebo soudce, státní a městské orgány či instituce, státní nebo městské podniky.

g) Sankce

Výkon lobbistických činností může být rozhodnutím Vrchní etické komise pozastaven nebo ukončen.

Vrchní etická komise výkon lobbistických činností pozastaví:

- v případě, že lobbista nepředložil zprávu o lobbingu, pozastavení nesmí přesáhnout dobu 1 měsíce a předpokládá se, že lobbista zprávu v tomto termínu podá

- v případě, že je lobbista podezřelý ze spáchání trestného činu souvisejícího s korupcí, pozastavení v tomto případě trvá, dokud není ukončeno předběžné vyšetřování, ukončeno trestní řízení nebo není vydán osvobozující rozsudek.

Výkon lobbistických činností je Vrchní etickou komisí ukončen:

- v případě, že lobbista pokračuje v jejich výkonu přes rozhodnutí o jejich pozastavení podle předchozího odstavce
- v případě, že lobbista vykonává nelegální lobbistické činnosti
- pokud lobbista v termínu 1 měsíce nepodá zprávu o výkonu lobbistických činností podle předchozího odstavce
- v případě, že je lobbista uznán vinným ze spáchání úmyslného trestného činu souvisejícího s korupcí

V případě ukončení lobbistických činností na základě rozhodnutí Vrchní etické komise, nemají lobbisté v prvních třech případech právo vykonávat lobbistické aktivity po dobu 1 roku od přijetí takového rozhodnutí.

Dále zákon stanoví, že osoby, které při výkonu lobbistických činností způsobí jinému škodu, za ni budou odpovídat v souladu se zákonem.

Polsko

Zákon o lobbingu v procesu tvorby právních předpisů z roku 2005 (*USTAWA z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa*)

a) Definice lobbingu

Lobbing podle zákona o lobbingu znamená jakoukoliv činnost prováděnou v souladu se zákonem zaměřenou na ovlivňování orgánů veřejné moci v procesu tvorby právních předpisů.

Profesionálním lobbingem se rozumí činnost vykonávaná pro třetí osobu za úplatu s cílem hájit její zájmy v legislativním procesu. Profesionální lobbing může vykonávat podnikatel nebo fyzická osoba, která není podnikatelem, na základě občanskoprávní smlouvy.

b) Definice lobbisty

Zákon výslovnou definici lobbisty neobsahuje.

c) Okruh lobbovaných osob (veřejných funkcionářů, na které se právní úprava vztahuje)

Zákon okruh lobbovaných osob výslovně neupravuje. Z definice lobbingu a povinností orgánů veřejné správy (viz dále) lze dovodit, že okruh lobbovaných osob dle zákona zahrnuje orgány veřejné správy, které mají vliv na proces tvorby právních předpisů.

d) Registr lobbistů

Profesionální lobbista je oprávněn vykonávat lobbing až po zápisu do registru.

V Polsku existují 3 registry lobbistů. Rejstřík vytvořený na základě zákona o lobbingu a poté další dva, a to na základě vnitřních procesních pravidel obou komor parlamentu (Sejmu a Senátu). Zápis v parlamentních registrech slouží zejména k získání vstupu do prostoru obou komor parlamentu.

e) Další povinnosti lobbisty

Lobbisté mají povinnost uhradit poplatek za zápis do registru (do 100 PLN). Dále je v zákoně zakotvena povinnost informovat lobbovanou osobu o tom, v čí prospěch lobbistické aktivity vyvíjejí. V případě lobbingu v komorách parlamentu informovat o oblasti zájmu. Lobbisté nemají jinou povinnost vykazovat svou činnost.

f) Povinnosti lobbovaného

Orgány veřejné správy jsou povinny:

- neprodleně poskytnout informace o uskutečněných lobbistických aktivitách, včetně jejich účelu

- jednou ročně vydat zprávu o všech lobbistických aktivitách, zpráva obsahuje téma lobbingu v jednotlivých případech, identifikaci profesionálních lobbistů, popis forem lobbingu s údajem o tom, zda byly učiněny pro anebo proti určitému projektu a také jak se lobbing na výsledné podobě regulace projevil
- v případě, že je profesionální lobbing vykonáván bez registrace, povinnost nahlásit takovou skutečnost ministerstvu odpovědnému za veřejnou správu

Informace se zveřejňují v Bulletinu veřejné správy.

g) Sankce

Osobě, která vykoná činnosti profesionálního lobbingu, aniž by byla zapsána v registru, může být uložena pokuta ve správním řízení v rozmezí 3 000–50 000 PLN. Pokutu ukládá ministerstvo, do jehož působnosti spadá veřejná správa. Pokuta může být uložena opakovaně, pokud osoba pokračuje v uvedeném jednání.

Rakousko

Zákon o zajištění transparentnosti při výkonu politických a ekonomických zájmů z roku 2012 (Bundesgesetz, mit dem ein Bundesgesetz zur Sicherung der Transparenz bei der Wahrnehmung politischer und wirtschaftlicher Interessen)

a) Definice lobbingu

Lobbingem se myslí veškerý organizovaný a strukturovaný kontakt s veřejnými funkcionáři s cílem ovlivnit jejich rozhodování ve prospěch klienta. Rozhodováním veřejných funkcionářů se myslí pro účely tohoto zákona legislativní činnost a rozhodování při výkonu veřejné správy na úrovni spolku, spolkových zemí a obcí.

b) Definice lobbisty

Lobbistou se myslí osoba, která vykonává lobbistickou činnost samostatně nebo jako zaměstnanec lobbistické společnosti. Lobbistickou společností je taková společnost, která za úplatu na základě smlouvy o zastupování klienta vykonává lobbistickou činnost ve prospěch klienta.

Zákon dále definuje firemní lobbisty. Jedná se o zaměstnance firem, jejichž pracovní náplní je lobování ve prospěch svého zaměstnavatele. Lobbistou ve smyslu tohoto zákona může být i advokát, pokud vystupuje ve prospěch klienta s cílem ovlivnit rozhodování veřejných funkcionářů. Lobbistou mohou být i sdružení několika osob, jejichž účelem je snaha o prosazení společného zájmu takto sdružených osob. Jako lobbisté mohou pro účely tohoto zákona vystupovat i samosprávné orgány (nikoliv územní samosprávné orgány jako obce, země, regiony) vytvořené podle zákona, které hájí společný zájem svých členů

c) Okruh lobovaných osob (veřejných funkcionářů, na které se právní úprava vztahuje)

Lobovanými osobami mohou být veřejní funkcionáři, mezi které patří prezident, členové spolkové vlády nebo vlád spolkových zemí, členové spolkového parlamentu, úředníci a smluvní zaměstnanci vykonávající pracovní činnost pro orgány spolku, spolkových zemí, obcí nebo svazky obcí. Veřejný funkcionář nesmí v průběhu svého působení ve funkci vykonávat jakékoliv lobbistické aktivity.

d) Registr lobbistů

Lobbisté, lobbistické společnosti, firmy zaměstnávající lobbisty mohou vykonávat svoji činnost pouze po zapsání do registru lobbistů. Registr vede Spolkové ministerstvo spravedlnosti.

e) Další povinnosti lobbisty

Lobbistická společnost musí své aktivity zapisovat do registru. Lobbistická společnost také musí svému klientovi oznamovat předpokládané náklady spojené se zastupováním a musí ho okamžitě informovat o jejich překročení, musí informovat svého kontraktora o dalších lobbistických aktivitách, které mohou souviset se zastupováním klienta a musí se zdržet vytváření či udržování

jakýchkoliv vztahů s klienty mimo sjednanou smlouvu. Obdobně se musí zdržet vytváření či udržování vztahů s osobami, které spadají do okruhu lobbovaných osob.

Lobbista musí při kontaktu s lobbovanými osobami informovat o své činnosti a musí oznámit zájem a cíl svého klienta nebo zaměstnavatele, musí se vyvarovat získávání informací nekalým způsobem. Lobbista musí předávat lobbovanému pouze pravdivé informace. Musí se vyvarovat jakéhokoliv nepřiměřeného nátlaku na veřejné funkcionáře.

Lobbistické společnosti nebo společnosti lobbisty zaměstnávající musí zveřejnit svůj etický kodex, který musí být zveřejněn na webových stránkách společnosti.

f) Povinnosti lobbovaného

Zákon žádné povinnosti lobbovanému nestanovuje.

g) Sankce

Kdokoliv, kdo při výkonu lobbistické činnosti poruší pravidla stanovená zákonem, bude potrestán pokutou do 20 000 euro, při opakovaném skutku do 60 000 eur, popřípadě bude postupováno v souladu s trestním právem, pokud intenzita jeho konání dosáhne parametrů trestného činu.

Kdo vykonává lobbistickou činnost bez registrace, bude potrestán pokutou do 10 000 eur, při opakovaném skutku do 20 000 eur. Stejnou částkou může být postižen klient, který si neregistrovaného lobbistu najme.

Odpovědným orgánem v této oblasti je ministerstvo spravedlnosti. Ministerstvo také může vyřadit registrované lobbisty z rejstříku, pokud podstatným způsobem narušují etická pravidla či spáchají trestný čin.

Slovinsko

Zákon o integritě a prevenci korupce z roku 2010 (*Zakon o integriteti in preprečevanju Korupcie*)

a) Definice lobbingu

Lobbingem se rozumí činnosti lobbistů, kteří v zastoupení zájmových skupin, ovlivňují neveřejným způsobem rozhodnutí orgánů státu a orgánů místní samosprávy a nositelů veřejné moci při diskuzi a přijímání předpisů a jiných obecných dokumentů, jakož i na rozhodnutí státních orgánů, orgánů místní samosprávy a nositelů veřejné moci v jiných záležitostech, než které jsou předmětem soudních a správních řízení a jiných postupů prováděných podle předpisů upravujících veřejné zakázky, stejně jako řízení, ve kterých je rozhodováno o právech a povinnostech jednotlivců. Lobbing znamená jakýkoliv neveřejný kontakt uskutečněný mezi lobbistou a lobbovanou stranou za účelem ovlivnění obsahu nebo proces přijímání výše uvedených rozhodnutí.

Úkony jednotlivců, neformálních skupin nebo zájmových skupin, za účelem ovlivnění rozhodovacího procesu státních orgánů, orgánů místních samospráv a nositelů veřejné moci v rámci projednávání a přijímání právních a jiných obecných dokumentů v oblastech, které přímo souvisejí se systémovými otázkami posílení právního státu, demokracie a ochrany lidských práv a základních svobod, nejsou považovány za lobbování podle ustanovení předmětného zákona.

b) Definice lobbisty

Lobbistou je jakákoliv osoba, která vykonává lobbing, a která je zapsána do rejstříku lobbistů Slovinské republiky, nebo osoba, která vykonává lobbing a je zaměstnancem zájmové skupiny a lobbuje v jejím zájmu, nebo osoba, která je zvoleným nebo jiným legitimním zástupcem této zájmové skupiny.

Lobbistou může být zletilá osoba, která není zaměstnancem veřejného sektoru, nebyla zbavena způsobilosti k právním úkonům a nebyla odsouzena za úmyslný trestný čin stíhaný z úřední povinnosti v Republice Slovinska k trestu odnětí svobody na více než 6 měsíců. Veřejní funkcionáři nesmějí vykonávat lobbing před uplynutím dvou let od zániku jejich funkce.

c) Okruh lobovaných osob (veřejných funkcionářů, na které se právní úprava vztahuje)

Lobované osoby zahrnují veřejné funkcionáře a úředníky zaměstnané ve státních orgánech a orgánech místní samosprávy, kteří rozhodují o předpisech, jiných obecných dokumentech a rozhodnutích dle definice lobbingu, anebo se podílejí na jejich přípravě a přijetí, a se kterými lobbisté komunikují pro účely lobbingu.

Veřejným funkcionářem se rozumí poslanci Národního shromáždění, členové Národní rady, prezident republiky, předsedy vlády, ministři, státní tajemníci, soudci Ústavního soudu, další soudci, státní zástupci, úředníci místních samospráv, členové Evropského parlamentu ze Slovinské republiky, pokud nejsou jejich práva a povinnosti upraveny jinak předpisy Evropského parlamentu a jiní úředníci ze Slovinska pracující v evropských a dalších mezinárodních institucích, generální tajemník vlády, bývalí úředníci v době, kdy dostávají náhradu mzdy v souladu se zákonem, úředníci Slovinské banky, nejsou-li jejich práva a povinnosti upraveny jinak v zákoně o Slovinské bance dalších předpisech.

d) Registr lobbistů

Lobbing mohou, se zákonnými výjimkami, vykonávat pouze registrovaní lobbisté.

e) Další povinnosti lobbisty

Lobbista je povinen identifikovat se lobbované osobě, předložit pověření zájmové skupiny a uvést účel a cíl lobbování.

Lobbista vedený v registru je povinen podat písemnou zpráva Komisi o své práci, a to:

- do 31. ledna běžného roku za předchozí rok,
- nejpozději 30 dnů po skončení platnosti registrace.

Zpráva musí obsahovat:

- daňové identifikační číslo lobbisty,
- údaje o zájmových organizacích, za které loboval,
- údaje o výši plateb přijatých od těchto organizací ve všech záležitostech, v nichž loboval; pokud je lobbing nedílnou součástí smlouvy o poskytování služeb, která zahrnuje i další aktivity a výše úhrady za lobbování nemůže být jednoznačně určena, uvede lobbista procento z této částky, které bylo určeno na lobbing,
- prohlášení o cíli a účelu lobbingu pro zájmovou skupinu
- prohlášení o státních orgánech a lobbovaných osobách, u kterých lobbista loboval
- údaj o typech a způsobech lobbování v konkrétním případě
- údaj o druhu a hodnotě darů politickým stranám a organizátorům volebních kampaní či kampaní k referendu

Komise pro prevenci korupce si může vyžádat doplnění zprávy anebo zkontrolovat přesnost uvedených údajů.

f) Povinnosti lobovaného

Lobované osoby jsou povinny učinit záznam o jakémkoliv kontaktu s lobbistou, jehož úmyslem je lobbing. Záznam obsahuje následující data o lobbistovi: jméno, informace o tom, zda se lobbista identifikoval v souladu se zákonem, oblast lobbingu, jméno zájmové organizace nebo jiné organizace, pro kterou lobuje, případné přílohy, datum a čas setkání a podpis lobbované osoby. Lobbovaná osoba postoupí pro informaci zprávu během 3 dnů svému nadřízenému a Komisi pro prevenci korupce. Pokud lobbista nejedná v souladu se zákonem anebo není zapsán v registru lobbistů, je lobbovaná osoba povinna nahlásit ho Komisi pro prevenci korupce do 10 dnů ode dne kdy došlo k pokusu o lobbing.

g) Sankce

Lobbistovi, který Komisi nezaslal zprávu o činnosti anebo ji přes výzvu nedoplnil anebo v ní poskytl nepravdivé údaje, může Komise uložit tyto sankce:

- písemné napomenutí,
- zákaz lobbování na dobu určitou, která nesmí být kratší než tři měsíce a ne delší než 24 měsíců,
- výmaz z registru.

Lobbistovi, který porušil další ustanovení zákona (povinnost lobbisty identifikovat se, poskytnutí nepřesných, neúplných nebo zavádějících informací, atd.), může Komise uložit následující sankce:

- písemné napomenutí,
- zákaz lobbování v konkrétním případě,
- zákaz lobbování na dobu určitou, která nesmí být kratší než tři měsíce a delší než 24 měsíců,
- výmaz z registru.

Komise pro prevenci korupce může udělit pokutu v rozmezí 400–1 200 € tomu, kdo

- vykonává profesionální lobbying, aniž by byl zapsán do registru
- jako lobbovaná osoba nepodala záznam o kontaktu s lobbistou
- jako lobbovaná osoba neodmítne kontakt s lobbistou, který není zapsán v registru nebo pokud by došlo ke střetu zájmů
- jako lobbovaná osoba nenahlásí ve lhůtě lobbistu, který vykonává lobbistické aktivity, aniž by byl zapsán do registru

Komise může rovněž uložit pokutu v rozmezí 400–100 000 € organizaci, v jejímž zájmu lobbista neoprávněně jednal. Pokutu ve stejné výši lze udělit také zájmové organizaci, které vědomě zaměstnává neregistrovaného lobbistu.

Sankce se zapíše do registru lobbistů.

Spojené království Velké Británie a Severního Irsku

Zákon o transparentnosti lobbingu, nestraničských kampaních a správě odborů z roku 2014
(*Transparency of Lobbying, Non-Party Campaigning and Trade Union Administration Act 2014*)

a) Definice lobbingu

Viz definice lobbisty.

b) Definice lobbisty

Podle zákona vykonává profesionální lobbying osoba, která:

- v rámci své podnikatelské činnosti za úplatu komunikuje ústně nebo písemně jménem třetí osoby nebo třetích osob
- je registrována podle zákona o dani z přidané hodnoty z roku 1994, a
- neuplatní se žádná z výjimek z části 1 přílohy 1 zákona

Komunikace musí být učiněna osobně vůči ministrovi nebo stálému tajemníku a vztahovat se k:

- vývoji, přijetí nebo změně jakéhokoliv návrhu vlády na přijetí či změnu primární nebo sekundární legislativy;
- vývoji, přijetí nebo změně jakékoli jiné politiky vlády;
- tvorbě, poskytování nebo vydávání vládou, nebo přijímání jakýchkoliv jiných kroků ze strany vlády ve vztahu k:
 - o jakéhokoliv smlouvě nebo jiné dohodě,
 - o jakéhokoliv dotaci nebo jiné finanční pomoci, nebo
 - o jakéhokoliv licenci nebo jiného povolení; nebo
- výkonu jakéhokoliv jiné funkce vlády

Přitom nezáleží na tom, zda lobbista nebo lobbovaná osoba nebo obě jsou v době uskutečnění komunikace mimo území Spojeného království.

c) Okruh lobbovaných osob (veřejných funkcionářů, na které se právní úprava vztahuje)

Ministři a stálí tajemníci kabinetu, nebo obdobné funkce. Tyto obdobné funkce zahrnují podle zákona například tajemníka kabinetu, generálního ředitele daňové a celní správy jejího veličenstva, vedoucího státní služby apod. Prováděcí předpis může rozšířit nebo zúžit seznam uvedených funkcí. Členové parlamentu do působnosti zákona zahrnuti nejsou.

d) Registr lobbistů

Fyzická nebo právnická osoba nesmí vykonávat profesionální lobbying, pokud není zapsána v registru.

e) Další povinnosti lobbisty

Profesionální lobbista má povinnost zasílat do registru za každé čtvrtletí zprávu o uskutečněných komunikacích, a to 14 dnů od skončení uvedeného období. Ve zprávě je nutno uvést jména klientů, v jejichž prospěch lobbista lobboval. Zprávu je nutné zaslat i v případě, že lobbista žádné lobbistické aktivity za čtvrtletí nevykonal. Lobbista je povinen v registru uvést i jméno klienta, pro kterého má/měl lobbovat, pokud se lobbying (ještě) neuskutečnil.

f) Povinnosti lobbovaného

Zákon žádné povinnosti lobbovanému nestanovuje.

g) Sankce

Zákon vyjmenovává skutkové podstaty trestných činů (např. výkon profesionálního lobbyingu bez registrace nebo nepředložení zprávy o lobbyingu). Tyto činy lze alternativně potrestat pokutou v rámci občanskoprávního řízení (*civil penalty*). Takto uložená pokuta nesmí přesáhnout částku 7 500 liber.